

АГОП МЕЛКОНЯН
В ТЪРСЕНЕ НА ДОБРОТО
НАЧАЛО

chitanka.info

Едно от любимите занимания на литературните историографи и психолози е да търсят онези уловими и неуловими фактори, които формират сложната личност на писателя. Педантично се изучава всеки, дори незначителен факт и обстоятелство от живота му, които биха ни помогнали да разберем неговата духовна „конструкция“ и реакция към света. А съществува ли връзка между творчество и поведение? Можем ли да „прочетем“ един писател само от личен контакт с него? Има ли художествено-творческата същност свои чисто външни изяви и белези — в походката, в усмивката, в маниера, с който се храниш или пиеш кафе? Дали те са незначителни детайли от битово естество, или са по своему дълбоко свързани с другото — с голямото, възвишеното, неповторимото?

Тези въпроси се породиха у мен при първата ми среща с Карен Симонян. Той е човек, който мигом създава незабравимо впечатление — с лъчезарното си спокойствие, с поразяващата си уравновесеност, с фино премереното си самочувствие, с достолепните си, почти царствени жестове. И още: пестелив в думите, отворен навън и по арменски гостоприемен.

(Една филоложка от Ереванския университет ми довери, че Карен е обект на много тайни женски въздишки. А влияе ли и това върху творчеството?)

Споделих тези свои впечатления съвсем не самоцелно. Струва ми се, че така читателят по-пълноценно би възприел романа „Планетата на двойниците“. Макар и криминално-фантастичен, занимателен и остросюжетен, той е като че ли някак по-различен. В него има някаква особена мекота. Сякаш е озарен от някакво млечно сияние. В него всичко е някак по-приглушено. Музикантите биха написали на първа страница *addolorevole* (с израз на болка).

Описваният в романа свят е безкрайно отдалечен от нас в пространството и времето, но въпреки това е мъчително наш. Няма смазваща въображението техника, няма смазващи самочувствието космически начинания, няма смазващи човечността социални експерименти. Само една смазваща душата носталгия по Земята, по детството, по доброто начало плюс едно търсене на безсмъртие срещу много висока цена, плюс една убийствена търговия със спомените...

Романът „Планетата на двойниците“ (оригиналното му заглавие е „Аптекарят Нерсес Мажан“) бе публикуван в 1974 г. и критиката го

смята за връх в творческото развитие на Симонян. Или поне на Симонян като фантаст. Но до него пътят бе дълъг.

Карен Симонян е роден в 1936 г., завършил е факултета по механика на Ереванския политехнически институт. Едва 21-годишен, публикува първата си книга — сборника с фантастични разкази „Марсианци“, а година по-късно — сборника „В пипалата на Медуза“. Следват „Тайната на оловните хора“ (роман, 1959), „Цирк на Луната“ (1961), „Странствуващата планета“ (роман, 1961), сборникът с трите повести „Второто слънце“, „Адам от Малък лъв“ и „Валтер Буш“ (1962), „Усмивката“ (1964), „Ливадата“ (сборник разкази, 1967), „Магическа история“ (разкази, 1980) и други. Карен Симонян безспорно е най-авторитетният, най-четеният и най-превежданият писател фантаст на Армения. Като дългогодишен главен редактор на списание „Литературна Армения“, което излиза на руски език, той направи много за популяризирането на арменската научна фантастика в границите на СССР и по света. А като дългогодишен председател на Съвета по приключенска и научнофантастична литература към Съюза на писателите той успя да сплоти около себе си цяла група млади дарования. Познавачите дори отбелязват не без укор, че „в Армения всички млади пишат а ла Симонян“.

Творческата биография на Симонян започва в годината, когато излети първият изкуствен спътник на земята. В този период научната фантастика бе поела отговорната роля да превърне космическите възделения на човечеството в литература. Написани бяха десетки, стотици книги за изумителното звездно бъдеще на Хомо сапиенс, за огромните мащаби на бъдещата астроинженерна дейност на хората, за полетите до неведомите светове и за срещите с какви ли не братя по разум. През всичките години Карен Симонян остана настрана от този космически възторг. Той пишеше за бъдещето и звездите, но с болка; той пишеше за човека на третото хилядолетие, но търсеше в него простите, естествените, вечните му стойности. Той търсеше в него доброто начало, което ще му помогне да оцелее.

В последните години Карен Симонян работи в Комитета за културни връзки с арменците в чужбина и продължава активно да пише. На много езици бяха преведени романите му „Сицилианска защита“ и особено „Довиждане, Натаниел“ — една интересна сплав между приюмите на приключенската, историческата и фантастичната

литература. Той е автор на редица пиеси, както и на биография на видния арменски революционер демократ Микаел Налбандян (1829–1866).

Този опит за представяне на Симонян би бил непълен, ако не споменем и за неговия принос като преводач. Чрез неговия труд на арменски език бяха публикувани редица забележителни произведения на световната литература като „Устата ми хубава, очите ми зелени“ на Джеръм Селинджър, „Зимата на нашето недоволство“ и „За мишките и хората“ на Джон Стайнбек, „Моби Дик“ на Хърман Мелвил, „Скитникът между звездите“, „Малката стопанка на големия дом“ и други романи на Джек Лондон, произведения на Рей Бредбъри, Алън Инес, Виктор Рид, Грегъри Манфред и още, и още.

Но нека спрем дотук.

Предстои ни първа среща с фантаста Карен Симонян и с една малко по-различна фантастика. В нея ще откриете всички типични за научната фантастика белези и особености, но примесени по друга рецепта и имащи друг вкус — вероятно от сърдечността, жизнелюбието и малко тъжната мъдрост на този народ.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.